

6634

سرا
اول
۲۸۷
۴۵۰

بسم الله
الرحمن
الرحيم

نوان و نام پدیدآور:	درسنامه نقد جریان‌های تکفیری/به کوشش جمعی از پژوهشگران موسسه دارالاعلام لمدرسة اهل البيت عليهم السلام و دبیرخانه کنگره جهانی مقابله با جریانهای افراطی و تکفیری.
مشخصات نشر:	قم: موسسه دارالاعلام لمدرسة اهل البيت عليهم السلام، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری:	۳۸۷ ص.
شابک:	۵۴۰۰۰۰ ریال ۹-۷۲-۷۶۶۷-۶۰۰-۹۷۸:
وضعیت فهرست نویسی:	فپا
موضوع:	تکفیری‌ها
موضوع:	*Takfiris (Islamic sect)
موضوع:	تکفیر (فقه)
موضوع:	Excommunication (Islamic law)
موضوع:	وهابیه
موضوع:	Wahhabiyah
شناسه افزوده:	موسسه دارالاعلام لمدرسة اهل البيت عليهم السلام
شناسه افزوده:	کنگره جهانی جریان‌های افراطی و تکفیری از دیدگاه علمای اسلام. دبیرخانه دائمی
رده بندی کنگره:	BP۲۳۸/۶/د۴ ۱۳۹۷
رده بندی دیویی:	۲۹۷/۵۲۷
شماره کتابشناسی ملی:	۵۵۴۲۸۷۵

درسنامه نقد جریان‌های تکفیری

به کوشش:

جمعی از پژوهشگران موسسه دارالاعلام لمدرسة اهل البيت علیهم‌السلام

به سفارش:

دبیرخانه کنگره جهانی مقابله با جریانهای افراطی و تکفیری

دبیرخانه کنگره جهانی
مقابله با جریان‌های افراطی و تکفیری
لجنة ادارة المؤتمر العالمي
لمواجهة التيارات المتطرفة و التكفيرية
The Secretariat of the World Council on
against Extremism and Takfiri movements

دبیرخانه کنگره جهانی

مقابله با جریان‌های افراطی و تکفیری

قم، میدان معلم، حوزه علمیه امام کاظم (ع)

www.makhaterltakfir.com

info@makhaterltakfir.com

عنوان	درسنامه نقد جریان‌های تکفیری
به کوشش	جمعی از پژوهشگران موسسه دارالاعلام لمدرسة اهل البيت (ع)
به سفارش	دبیرخانه کنگره جهانی مقابله با جریان‌های افراطی و تکفیری
نوبت چاپ	اول / ۱۳۹۸
ناشر	دارالاعلام لمدرسة اهل البيت (ع)
صفحه‌آرا	علی عبادی فرد
طراح جلد	محمد مهدی اسعدی
تیراژ	۱۰۰۰ نسخه
چاپ و صحافی	احسان
قیمت	۵۴۰۰۰۰ ریال

انتشارات دارالاعلام
لمدرسة اهل البيت (ع)

انتشارات دارالاعلام لمدرسة اهل البيت (ع)

قم، جمکران، بلوار انتظار، مجتمع علمی دارالولایه

تلفن: ۰۹۱۲۵۵۱۴۹۹۲ * ۰۲۵-۳۷۲۵۵۸۶۷

www.darolelam.ir .. info@darolelam.ir

فهرست

مقدمه.....	۱۵
درس اول: مفهوم تکفیر.....	۱۹
اسلام در لغت و اصطلاح.....	۱۹
اسلام در آیات و روایات.....	۲۰
اسباب ورود به اسلام.....	۲۳
ایمان در لغت و اصطلاح.....	۲۵
ایمان و اقرار زبانی.....	۲۶
ایمان و عمل.....	۲۷
کفر در لغت و اصطلاح.....	۲۹
کفر در قرآن.....	۳۰
تکفیر در لغت و اصطلاح.....	۳۱
تکفیر در آیات و روایات.....	۳۲
موانع تکفیر.....	۳۴
درس دوم: اقسام کفر.....	۳۹
کفر در برابر اسلام.....	۳۹
۱. کفر مطلق.....	۴۱
الف) نادیده گرفته شدن قید «ضروری» در نواقض الاسلام.....	۴۲
ب) توجه نداشتن به فعل مکلف برای تعیین نواقض اسلام.....	۴۴
ج) تفسیر به رأی در مفاهیم مرتبط.....	۴۶
د) ظاهرگرایی.....	۴۷
ه) قرار دادن نواقض ایمان در نواقض اسلام.....	۵۳
۲. کفر معین.....	۵۷

- ۵۷ رفع موانع تکفیر، شرط تکفیر معین
- ۵۸ مانع اول: عدم ابلاغ
- ۶۰ مانع دوم: جهل
- ۶۳ مانع سوم: تأویل
- ۶۶ کفر در برابر ایمان
- ۶۶ ۱. کفران نعمت
- ۶۷ ۲. ترک اوامر و نواهی خدا
- ۶۸ ۳. برانت و بیزاری
- ۷۵ درس سوم: منشأ؛ علل افراطی‌گری (شیعی، سنی)؛ آسیب‌ها و راه درمان
- ۷۶ منشأ و علل افراطی‌گری (شیعی، سنی)
- ۷۶ ۱. جهل
- ۷۶ ۲. جمود و تعصب و جزم اندیشی (دگماتیسم)
- ۷۶ ۳. هوای نفس
- ۷۷ ۴. عقل‌ستیزی و سطحی‌نگری، قشری‌گری
- ۷۷ آسیب‌های اجتماعی افراط‌گرایی در جهان اسلام
- ۷۷ ۱. تکفیر
- ۷۸ ۲. از بین رفتن شوکت و عظمت اسلامی
- ۷۹ ۳. گسترش اختلافات قومی - مذهبی
- ۷۹ ۴. زمینه‌ساز اهانت به مقدسات دینی
- ۷۹ ۵. اسلام‌هراسی
- ۸۰ ۶. سست شدن اعتقادات دینی مردم
- ۸۰ ۷. گسترش مکاتب ضد دینی
- ۸۱ ۸. غلو
- ۸۱ آسیب‌های فردی افراط‌گرایی در جهان اسلام
- ۸۲ راه درمان و برون‌رفت از آثار افراط‌گرایی
- ۸۲ ۱. تقوا و تزکیه نفس و پیروی نکردن از هوای نفس
- ۸۲ ۲. الگوگیری از اخلاق نبوی ﷺ
- ۸۳ ۳. علم‌آموزی
- ۸۳ ۴. تعقل و تدبیر و دوری از قشری‌گری
- ۸۴ ۵. تبیین صحیح تقیه

۸۴	۶. شناخت شیعه و اهل سنت از یکدیگر
۸۵	۷. تحریک نکردن جامعه اسلامی
۸۵	الف) توهین
۸۶	ب) تکفیر
۸۶	۸. دامن نزدن به مسائل اختلافی در سطح جامعه
۸۷	۹. نقد عالمانه و به دور از اتهام‌زنی
۸۸	۱۰. مدیریت اختلافات بین مذاهب
۸۸	۱۱. بصیرت و دشمن‌شناسی
۸۹	۱۲. اصل شدن گفت‌وگو به جای مناظره
۸۹	۱۳. فعالیت‌های تشکیلاتی و نه فردی
۹۰	۱۴. تقویت وحدت و برادری
۹۰	دلایل ضرورت وحدت
۹۱	۱. عقل
۹۲	۲. سیره وحدتی پیامبر و اهل بیت
۹۵	انواع وحدت
۹۶	برداشت‌های غلط از مسئله وحدت اسلامی
۹۶	معنای صحیح وحدت اسلامی
۹۷	موانع وحدت
۹۸	محورهای وحدت
۱۰۰	مسئله اخوت و برادری
۱۰۱	آثار وحدت
۱۰۵	درس چهارم: ابن تیمیه و توسعه مفاهیم تکفیری
۱۰۵	معرفی ابن تیمیه
۱۰۷	توسعه مفاهیم تکفیر
۱۰۷	۱. مفهوم عبادت
۱۱۰	۲. تقسیمات توحید
۱۱۳	۳. اسما و صفات
۱۱۴	۴. تکفیر مخالف اجماع
۱۱۵	۵. تکفیر تارک الصلاة
۱۱۶	۶. تکفیر شیعیان
۱۱۶	۷. تکفیر مقلدین مذاهب اربعه

- ۱۱۷ ۸. تکفیر جهیمیه
- ۱۱۷ ۹. تکفیر فلاسفه و متکلمین و صوفیه
- ۱۱۷ ۱۰. واسطه قراردادن بین خدا
- ۱۱۷ ۱۱. انکار توسل به اطاعت خدا
- ۱۱۸ ۱۲. درخواست از میت
- ۱۱۸ ۱۳. تکفیر کسانی که درباره صحابه دیدگاه‌های منفی دارند
- ۱۱۸ توسعه مصادیق تکفیر معین
- ۱۲۳ درس پنجم: تاریخ وهابیت
- ۱۲۴ ادوار تاریخی و جنایات هر دوره وهابیت
- ۱۲۴ الف) دوره اول حکومت آل سعود
- ۱۲۷ ۱. حمله به ریاض
- ۱۲۷ ۲. حمله به کربلا
- ۱۲۸ ۳. حمله به طائف
- ۱۲۸ ۴. حمله به مدینه و تخریب قبور ائمه بقیع علیهم‌السلام
- ۱۲۸ ب) دوره دوم حکومت آل سعود
- ۱۲۹ ج) دوره سوم حاکمیت آل سعود و گسترش وهابیت
- ۱۳۰ ۱. جنگ ترابه
- ۱۳۱ ۲. فتح مکه و تخریب ضریح‌ها و مقبره‌های قبرستان مکه
- ۱۳۱ ۳. حمله به طائف
- ۱۳۱ ۴. تخریب بقیع
- ۱۳۲ ۵. کشتار حاجیان
- ۱۳۲ ۶. تخریب مساجد و اماکن مقدس
- ۱۳۲ جریان‌های درون وهابیت
- ۱۳۳ ۱. جریان اخوان التوحید
- ۱۳۴ تقابل اخوان با عبدالعزیز
- ۱۳۵ ۲. جریان جامیه یا عالمان درباری
- ۱۳۶ ۳. جریان قطیه
- ۱۳۷ ۴. جریان سروریه
- ۱۳۹ ۵. البانیه یا اهل حدیث جدید
- ۱۴۰ وهابیت از منظر علمای بزرگ اهل سنت

۱۴۰	 سخنان علمای اهل سنت درباره وهابیت
۱۴۲	 کتاب‌های علمای اهل سنت در رد وهابیت
۱۴۹	 درس ششم: مبانی وهابیت
۱۴۹	 توحید و شرک
۱۵۳	 ۱. عبادت غیر الله دلیل اصلی شرک
۱۵۷	 ۲. ولایت تکوینی دومین دلیل بر شرک
۱۵۹	 ۳. ولایت تکوینی در قرآن کریم
۱۶۱	 ۴. قرآن کریم و ادعای شرک بودن استغاثه
۱۶۱	 الف) درخواست حضرت سلیمان برای آوردن تخت ملکه سبا
۱۶۲	 ب) درخواست آب از حضرت موسی
۱۶۳	 ج) درخواست حضرت موسی از حضرت خضر علیه السلام
۱۶۴	 ۵. ارتباط ولایت تکوینی با موضوع استغاثه
۱۶۵	 سماع اموات
۱۶۶	 ۱. سماع اموات و قرآن کریم
۱۶۶	 الف) خطاب حضرت صالح علیه السلام به قوم خود بعد از هلاکت
۱۶۷	 ب) خطاب حضرت شعیب علیه السلام به قوم خود بعد از هلاکت
۱۶۸	 ۲. سنت و مسئله سماع موتی
۱۶۸	 جریان قلبی بدر
۱۶۹	 ۳. دلیل مخالفین بر عدم سماع
۱۷۰	 ایمان و کفر
۱۷۰	 ۱. مفهوم ایمان
۱۷۱	 ۲. اقسام ایمان
۱۷۲	 ۳. ارتباط عمل با ایمان
۱۷۳	 ۴. موضع نزاع
۱۸۱	 درس هفتم: سپاه صحابه و لشکر جهنگوی
۱۸۱	 پاکستان و درگیری‌های مذهبی
۱۸۲	 تشکیل سپاه صحابه
۱۸۳	 آراء و افکار سپاه صحابه
۱۸۵	 الف) تکفیر شیعه
۱۸۵	 ادله سپاه صحابه در تکفیر شیعه

۱۸۶	۱. کافر دانستن صحابه
۱۸۷	۲. ختم نبوت
۱۸۸	۳. تحریف قرآن
۱۸۹	ب) تشکیل خلافت و مقابله با جمهوری اسلامی ایران
۱۹۰	رهبران سپاه صحابه
۱۹۲	حامیان سپاه صحابه
۱۹۲	حمایت دولت پاکستان
۱۹۴	حمایت برخی از کشورهای خلیج و غربی
۱۹۴	جنايات سپاه صحابه
۱۹۶	ارتباط با گروه‌های افراطی و تکفیری
۱۹۷	لشگر جهنگوی
۲۰۵	درس هشتم: طالبان
۲۰۵	زمینه‌های تشکیل طالبان
۲۰۶	۱. تأسیس مدارس علمی با اندیشه متعصب دینی
۲۰۷	۲. سیاست دولت پاکستان
۲۰۸	۳. حمایت‌های عربستان از طالبان
۲۰۸	۴. حمایت سیاسی آمریکا از تشکیل طالبان
۲۰۹	تأسیس «تحریک اسلامی طالبان»
۲۱۰	امارت اسلامی افغانستان
۲۱۰	ارتباط با القاعده و فتح کابل
۲۱۲	به رسمیت شناختن طالبان
۲۱۲	بستن معاهدات نفتی
۲۱۳	فتح شمال افغانستان
۲۱۶	فتح بامیان
۲۱۸	ماجرای سقوط امارت طالبان
۲۱۹	شاخصه‌های فکری و عملی طالبان
۲۲۵	درس نهم: ریشه‌های فکری سلفیه جهادی
۲۲۶	ظهور جریان‌های تکفیری - جهادی
۲۲۶	الف) مصر و اخوان المسلمین
۲۲۸	۱. حزب التحریر
۲۳۰	۲. شباب محمد

۲۳۲.....	۳. التكفير و الهجره
۲۳۴.....	۴. جماعت الجهاد اسلامى
۲۳۶.....	۵. صدور تفكر افراطى به افغانستان
۲۳۷.....	(ب) وهابيت و القاعده
۲۳۷.....	۱. اخوان التوحيد
۲۳۸.....	۲. جماعت السلفيه المحتسبه
۲۴۰.....	۳. ابو محمد مقدسى
۲۴۵.....	درس دهم: القاعده
۲۴۶.....	تاريخچه القاعده
۲۴۹.....	۱. سفر به سودان
۲۵۰.....	۲. بازگشت به افغانستان
۲۵۰.....	۳. اعلام رسمى تشكيل القاعده
۲۵۱.....	افكار و عقايد القاعده
۲۵۴.....	۱. توحيد
۲۵۴.....	۲. توحيد سياسى
۲۵۶.....	۳. جهاد
۲۵۷.....	۴. دشمن دور و دشمن نزديك
۲۵۸.....	چهره هاى مطرح
۲۶۰.....	جنايات القاعده
۲۶۲.....	القاعده در حال حاضر
۲۶۹.....	درس يازدهم: داعش
۲۶۹.....	پيدايش
۲۷۳.....	تشكيلات داعش
۲۷۴.....	چهره هاى مطرح
۲۷۴.....	۱. ابو مصعب الزرقاوى
۲۷۶.....	۲. ابو بكر البغدادى
۲۷۷.....	افكار و عقايد
۲۷۸.....	۱. خلافت
۲۷۸.....	۲. تكفير
۲۷۹.....	۳. جهاد
۲۸۰.....	۴. جاهليت

۲۸۱.....	۵. هجرت.....
۲۸۱.....	۶. دارالحرب و دارالاسلام.....
۲۸۱.....	۷. طاغوت.....
۲۸۲.....	۸. ولاء و براء.....
۲۸۳.....	قوانین داعش.....
۲۸۷.....	داعش و شیعیان.....
۲۸۹.....	منابع مالی.....
۲۹۰.....	داعش و رسانه.....
۲۹۱.....	جنايات.....
۲۹۲.....	وضعيت حال حاضر.....
۲۹۷.....	درس دوازدهم: طاغوت.....
۲۹۸.....	مفهوم‌شناسی طاغوت.....
۲۹۹.....	طاغوت از منظر سلفیه.....
۳۰۰.....	اولیای طاغوت.....
۳۰۱.....	نقد و بررسی دیدگاه سلفیه تکفیری در باب اولیای طاغوت.....
۳۰۳.....	۱. حاکم طاغوت.....
۳۰۴.....	۲. انصار طاغوت.....
۳۰۶.....	۳. تکفیر طاغوت.....
۳۰۷.....	نکته اول: رابطه طاغوت و کفر.....
۳۰۸.....	نکته دوم: معنای «یکفر بالطاغوت».....
۳۰۹.....	نکته سوم: ارتباط بین کفر به طاغوت و ایمان به خدا.....
۳۱۰.....	۴. اجتناب از طاغوت.....
۳۱۲.....	۵. تحاکم به طاغوت.....
۳۲۱.....	درس سیزدهم: حکم یغیر ما انزل الله.....
۳۲۲.....	شان نزول آیه حاکمیت.....
۳۲۳.....	تفسیر سلفی‌های تکفیری از آیه حاکمیت.....
۳۲۳.....	۱. کفر اکبر بودن آیه مبارکه.....
۳۲۹.....	۲. متعلق تکفیر «ترک بما انزل الله».....
۳۳۵.....	درس چهاردهم: دارالاسلام و دارالکفر.....
۳۳۵.....	مفهوم دارالاسلام و دارالکفر.....
۳۳۶.....	معیارهای شناخت دارالاسلام و دارالکفر.....

۳۳۶.....	۱. وجود شعائر اسلامی
۳۳۷.....	۲. نفوذ و جریان داشتن احکام اسلام
۳۳۷.....	۳. غلبه و اکثریت داشتن مسلمین
۳۳۸.....	مصادیق دارالاسلام و دارالکفر
۳۳۸.....	احکام و آثار مترتب بر دارالاسلام و دارالکفر
۳۳۸.....	۱. آثار دارالاسلام
۳۳۹.....	۲. آثار دارالکفر
۳۴۰.....	تبدیل دارالاسلام به دارالکفر
۳۴۱.....	نظریه تکفیری‌ها درباره دارالسلام و دارالکفر
۳۴۲.....	نقد نظریه تکفیری‌ها
۳۵۱.....	درس پانزدهم: جهاد
۳۵۱.....	معنای لغوی جهاد
۳۵۲.....	معنای اصطلاحی جهاد
۳۵۲.....	۱. قرآن
۳۵۳.....	۲. فقها و علما
۳۵۳.....	۳. سلفیان تکفیری
۳۵۴.....	رابطه جهاد و قتال در قرآن
۳۵۵.....	معیار قتال در قرآن
۳۵۶.....	دشمن‌شناسی قرآن کریم
۳۵۶.....	۱. جهاد علیه مشرکان متجاوز
۳۵۸.....	۲. جهاد علیه کفار و مشرکان پیمان شکن و مانع نشر دین
۳۵۸.....	الف) آیه ۵ سوره توبه
۳۵۸.....	یکم: ادعای وجوب جهاد علیه همه مشرکان
۳۶۰.....	دوم: ادعای نسخ
۳۶۱.....	ب) آیه ۳۶ سوره توبه
۳۶۲.....	ج) آیه ۲۹ سوره توبه
۳۶۳.....	قرآن و ارانه راه‌های جایگزین قتال
۳۶۹.....	درس شانزدهم: راه کارهای مصونیت جوامع اسلامی از اندیشه تکفیر
۳۶۹.....	حکم به ظاهر افراد
۳۷۰.....	الف) روایات درباره حکم به ظاهر افراد
۳۷۲.....	ب) علمای اهل سنت و حکم به ظاهر

۱. ابومسلم اصفهانی (متوفی ۳۲۲ق)..... ۳۷۲
۲. ابن ابی حاتم رازی (متوفی ۳۲۷ق)..... ۳۷۳
۳. طبرانی (متوفی ۳۶۰ق)..... ۳۷۳
۴. ابن حجر عسقلانی (متوفی ۸۵۲ق)..... ۳۷۳
۵. آلوسی بغدادی (متوفی ۱۲۷۰ق)..... ۳۷۳
- حسن ظنّ به دیگری و دوری از هوای نفس ۳۷۴
- گفت‌وگو در مسائل اختلافی ۳۷۵
- پرهیز از کلمات حساسیت‌زا و نفرت‌انگیز ۳۷۶
- پرهیز از ناسزا گفتن به مقدسات طرف مقابل ۳۷۶
- رعایت اخلاق اسلامی، محبت، ملاقات و گفت‌وگو با یکدیگر ۳۷۷
- آگاهی از اصطلاحات یکدیگر و یکی شدن اصطلاحات ۳۷۸
- پرداختن به مسائل مهم جهان اسلام ۳۷۹
- همکاری در مسائل اتفاقی ۳۷۹
- عدم تعصب در رأی ۳۸۱
- محور قرار ندادن اشخاص ۳۸۱
- فهم ظاهری از دین ۳۸۲
- پیروی از تشابهات ۳۸۳
- جهل، نداشتن علم کافی و برداشت‌های شخصی ۳۸۳

مقدمه

در تاریخ اسلام، جنگ‌های بسیاری میان مسلمانان روی داده است؛ اما به جز افراطی‌ها و جریان‌های تکفیری در چند قرن اخیر، کمتر فرقه‌ای مسلمانان دیگر را تکفیر کرده و خون و مال و ناموس اهل قبله را مباح شمرده است. خوارج، طلایه‌داران تکفیر بودند؛ اما در سه قرن اخیر وهابیان به صورت خشن‌تر پرچم تکفیر را به‌دست گرفته و به بهانه دعوت به توحید، بسیاری از مسلمانان را به خاک و خون کشیده‌اند و بناها و آثار اسلامی را که قداست و هویت تمدنی مسلمانان بود، نابود کرده‌اند.

با وجود تلاش‌های فراوان علمای بزرگ اسلام برای مقابله با تکفیر، متأسفانه در این عصر شاهد رشد و گسترش جریان‌های تکفیری در گوشه و کنار جهان اسلام هستیم. این گروه‌ها جنایت‌هایی را رقم می‌زنند که نمونه آن را در تاریخ اسلام، کمتر می‌توان دید. سر بریدن، آتش زدن، مثله کردن، تجاوز به نواامیس، نابودی اموال و... گوشه‌هایی از جنایاتی است که آنان به نام اسلام مرتکب می‌شوند. از سوی دیگر، ترور علمای بزرگ اسلام، تخریب اماکن مقدس و هویت‌ساز اسلامی، ارتکاب اعمال شنیع و حرام به نام اسلام، ضربات جبران‌ناپذیری بر پیکر جهان اسلام وارد کرده است.

با نگاهی به جغرافیای کشورهای اسلامی، رد پای این گروه‌ها را کمابیش در تمام سرزمین‌های اسلامی می‌بینیم. گروه‌هایی مانند جبهة‌النصرة، داعش، القاعدة، جیش العدل و حزب‌التحریر در آسیا و گروه‌هایی مانند بوکوحرام، الشباب، انصار السنة و انصار الشریعة در آفریقا و گروه‌های متنوع دیگر، وجود بحران در جهان اسلام را نشان می‌دهند. این‌که چنین وضعیتی

معلول چه عواملی است، بحث‌های گسترده‌ای می‌طلبید؛ اما به اجمال می‌توان گفت که هرگز نمی‌توان سهم غرب در پروژه اسلام‌هراسی و اسلام‌ستیزی را نادیده گرفت. غرب که با رشد سریع اسلام در جهان روبه‌روست، امروز پروژه اسلام علیه اسلام را آغاز کرده و با حمایت از گروه‌های افراطی و دامن زدن به اختلافات مذهبی، قدرت و قوت مسلمانان را تضعیف می‌کند. از سوی دیگر، چهره‌ای زشت از مسلمانان در برابر جهانیان ترسیم می‌نماید و با تبلیغ قرائت‌های انحرافی از مفاهیمی مانند: توحید و شرک، ایمان و کفر، بدعت و نظایر آن، مسلمانان را به گرداب تکفیر افکنده است.

با این حال به نظر می‌رسد که جنایت‌ها و تخریب‌های جریان‌های تکفیری چنان گسترده و بی‌محابا بوده که موجی از نفرت و مخالفت با عملکرد آنان در جهان اسلام پدید آمده است. برای مقابله علمی و روشن‌گرانه با این جریان، لازم بود که عالمان و اندیشوران به ریشه‌یابی و جست‌وجوی راه‌های خلاصی از آن پردازند؛ از این‌رو دبیرخانه «کنگره جهانی مقابله با جریان‌های افراطی و تکفیری» با همکاری و همیاری جمعی از محققان و پژوهشگران «مؤسسه دارالاعلام لمدرسة اهل البيت (علیهم‌السلام)» بر آن شدند تا درسنامه‌ای را تدوین کنند که در آن اندیشه‌های گروه‌های تکفیری و افراطی نقد و بررسی شود. این کتاب، درسنامه‌ای در نقد اندیشه‌های گروه‌های تکفیری و افراطی است که برخی از ویژگی‌های آن از این قرار است:

۱. محورهای اصلی کتاب در شانزده درس، موضوعات زیر را در بر می‌گیرد:

مفهوم اسلام و تکفیر؛ اقسام کفر؛ علل افراطی‌گری (شیعی، سنی)؛ آسیب‌ها و راه درمان؛ ابن تیمیه و توسعه مفاهیم تکفیری؛ تاریخ و مبانی وهابیت؛ ریشه‌های فکری سلفیه جهادی؛ حکم بغیر ما انزل الله؛ دارالاسلام و دارالکفر؛ جهاد؛ راهکارهای مصونیت جوامع اسلامی از اندیشه تکفیر.

همچنین برخی از گروه‌های افراطی مانند: طالبان، القاعده، داعش، طاغوت، سپاه صحابه و لشکر جهنگوی را نقد و بررسی کرده است.

۲. این کتاب به شیوه درسنامه، در نقد اندیشه‌های گروه‌های تکفیری تنظیم شده که برای تدریس در مراکز آموزشی مناسب است.

۳. در نقد و بررسی اندیشه‌های گروه‌های تکفیری، بیشتر به آیات قرآن، سنت نبوی ﷺ

سیره سلف، به‌ویژه با استناد به منابع اهل تسنن استناد شده است.

۴. تلاش شده تا تمام درس‌های این مجموعه، ناظر به پاسخ‌گویی به شبهات گروه‌های

تکفیری باشد.

۵. پس از پایان هر درس، جمع‌بندی، به همراه پرسش‌ها و منابع درس آمده و منابعی برای

مطالعه بیشتر معرفی شده است.

در پایان لازم می‌دانم از ریاست محترم دبیرخانه «کنگره جهانی مقابله با جریان‌های افراطی و

تکفیری» جناب حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر محمدحسن زمانی، و ارزیاب علمی این کتاب

جناب حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر مهدی فرمانیان و محققان و پژوهشگران ارجمند «مؤسسه

دارالاعلام لمدرسة اهل البيت ﷺ و دیگر همکارانی که در تدوین این کتاب، دبیرخانه را یاری

کردند، تشکر و قدردانی نمایم.

علی امیرخانی

معاون پژوهش دبیرخانه کنگره جهانی مقابله با جریان‌های افراطی و تکفیری